

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Andrzej Stępka

w sprawie **M.C.**

skazanego z art. 180a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 2 grudnia 2025 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Lęborku

z dnia 12 września 2022 r., sygn. akt II K 514/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 5 § 1 pkt 8 k.p.s.w.
postępowanie w sprawie o wykroczenie z art. 94 k.w. umarza, a
kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.**

Jacek Błaszczyk

Jarosław Matras

Andrzej Stępka

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym z dnia 12 września 2022 r., o sygn. akt II K 514/22, Sąd Rejonowy w Lęborku uznał M.C. za winnego zarzucanego mu czynu wyczerpującego

znamiona występku z art.180 a k.k. i wymierzył mu za ten czyn karę grzywny w wysokości 100 stawek po 20 zł każda. Na podstawie art. 42 § 1 a pkt 1 k.k. orzekł także wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat.

Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 11 października 2022 r.

Kasację na korzyść skazanego wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, który zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mu: „*rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na przyjęciu, że wina i okoliczności czynu przypisanego oskarżonemu w zakresie znamion przestępstwa z art. 180a k.k. nie budzą wątpliwości i w konsekwencji wydaniu wyroku nakazowego, podczas gdy dowody zgromadzone w aktach sprawy, nie wspierają w wymaganym, niebudzącym wątpliwości stopniu, tezy zarzutu objętego tym aktem, jakoby M.C. prowadził pojazd mechaniczny nie stosując się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami po drodze publicznej, a wręcz tezę tę podważają, co w konsekwencji winno skutkować powzięciem przez Sąd meriti wątpliwości co do okoliczności czynu i winy oraz skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie celem ich wyjaśnienia*”.

Podnosząc taki zarzut, skarżący wniósł o „*dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z wyroku Sądu Rejonowego w Łęborku z dnia 08 grudnia 2022 r., sygn. akt II W 226/22 (k. 39), znajdującego się w aktach sądowych Sądu Rejonowego w Łęborku, sygn. II W 226/22, na okoliczność prawomocnego ukarania obwinionego M.C. za czyn wyczerpujący znamiona art. 94 § 1 k.w., uchylenie skarżonego wyroku nakazowego w całości i uniewinnienie M.C. od przypisanego mu czynu z art. 180a k.k.*”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna i to w stopniu oczywistym uzasadniającym jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma skarżący, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa procesowego wskazanych w kasacji. Sprawa może być rozpoznawana w trybie nakazowym, jeśli na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i winy oskarżonego nie budzą wątpliwości.

Tymczasem w tej sprawie z uzasadnienia znajdującej się w aktach sprawy (k. 7) decyzji Starosty Powiatowego w L. z dnia 6 lipca 2007 r. nr [...] wynikało, że końcowa data cofnięcia uprawnień do prowadzenia pojazdów kategorii B, B+E – wynikająca z wykonania wyroku w sprawie VI K 334/07 Sądu Rejonowego w Kartuzach – to 17 maja 2011 r., a zatem prawie 11 lat przed datą zdarzenia, które w akcie oskarżenia zostało zakwalifikowane jako przestępstwo z art. 180a k.k., a którego istotą było niestosowanie się właśnie do wskazanej powyżej decyzji Starosty Powiatowego w L.. Trzeba przy tym przypomnieć, że chociaż w sentencji samej decyzji wskazano, iż cofnięcie uprawnień ma trwać do czasu wykazania się posiadaniem wymaganych kwalifikacji, to jasne jest, iż decyzja skutek prawny w zakresie cofnięcia uprawnień mogła wywołać tylko w zakresie, w jakim wykonywała orzeczenie o zakazie prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych kat. B,B+E, a więc tylko do 17 maja 2011 r. (art. 182 § 2 k.k.w - por np. wyroki SN: z dnia 6 października 2021 r., IV KK 344/21; z dnia 14 kwietnia 2022 r., I KK 131/22; a także wyroki WSA: w Gdańsku z dnia 25 marca 2021 r., III SA/Gd 1078/20; z dnia 19 lutego 2020 r., II SA/GI 1396/19). Treść przepisu art. 180a k.k., jasno wskazuje, że warunkiem odpowiedzialności za czyn z art. 180 a k.k. jest nie samo prowadzenie pojazdu mechanicznego bez uprawnień, lecz kierowanie nim w okresie obowiązywania decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2021 r., V KK 161/21; z dnia 28 stycznia 2021 r., II KK 427/20; z dnia 9 grudnia 2021 r., V KK 547/21).

Nie ulega wątpliwości, że w dacie czynu zarzucanego i przypisanego oskarżonemu zaskarżonym wyrokiem, prowadzenie przez niego pojazdu mechanicznego nie mogło stanowić niestosowania się do przywołanej w opisie tego czynu decyzji administracyjnej a mogło być jedynie oceniane jako wykroczenie z art. 94 § 1 k.w., tj. prowadzenie pojazdu bez wymaganych uprawnień (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia: 12 maja 2021 r., V KK 161/21; 20 listopada 2020 r., V KK 429/20; 12 lutego 2020 r., IV KK 738/19). Za wykroczenie to jednak już prawomocnie skazano oskarżonego w postępowaniu wykroczeniowym w sprawie o sygn. akt II W 226/22 Sądu Rejonowego w Lęborku wyrokiem z dnia 8 grudnia 2022 r., który uprawomocnił się w dniu 16 grudnia 2022 r. (K. 39-40 akt II W 226/22). W tej sytuacji konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania na podstawie

art. 5 § 1 pkt 8 k.p.s.w., skoro postępowanie co do tego samego czynu obwinionego już prawomocnie się zakończyło. Nie można więc zgodzić się z wnioskiem końcowym Rzecznika Praw Obywatelskich, aby w takiej sytuacji Sąd Najwyższy uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynu z art. 180a k.k., albowiem przecież oskarżony takiego czynu nie mógł popełnić, co jest istotą obszernych wywodów kasacji Rzecznika. Skoro cały wywód w kasacji sprowadzał się do stwierdzenia, że czyn opisany w akcie oskarżenia w tej sprawie mógł stanowić tylko wykroczenie, to nie można żądać uniewinnienia od popełnienia przestępstwa. Wykazanie w kasacji, że postępowanie o to zdarzenie już zostało prawomocnie zakończone w postępowaniu wykroczeniowym, w sposób naturalny i oczywisty powinno prowadzić skarżącego do złożenia wniosku o uchylenie wyroku i umorzenie postępowania wobec powagi rzeczy osądzonej na podstawie art. 5 § 1 pkt 8 k.p.s.w.

Z tych powodów orzeczono jak w wyroku.

Jacek Błaszczyk

Jarosław Matras

Andrzej Stępka

[WB]

[a.ł]